

Letimo skupaj

NAŠI DOSEŽKI
V LETU 2024

Delamo za varstvo ptic in njihovih življenjskih okolij.
S tem prispevamo k ohranjanju narave in dobrobiti
celotne družbe.

Dragi ljubitelji ptic in narave!

Pravijo, da je edina stalnica v naravi sprememba. Spremembe letnih časov, spremembe ekosistemov, evolucija. Spreminjamo se tudi mi sami in z nami družba, v kateri živimo. V času, ko se zdi, da svetovna politika v iskanju novih načinov za rast in kopičenje moči ne vidi več težav v obujanju diskurza in ukrepov, za katere smo menili, da smo jih kot družba že pred desetletji pustili za seboj, je težko ostati optimist. Pa vendar je težko prezreti občutek, da se prebuja in raste tudi ozaveščenost ljudi na področju varstva narave. Vsekakor so dnevi, ko si mislim, da bomo očitno potrebovali še dolgo pot do konca opazk v stilu ›le v Sloveniji imamo ptice, ki so tako neumne, da se zaletavajo v vetrnice‹ – da, celo med t.i. intelektualno elito našega naroda. A vendar je vse več tudi dni, ki jih zaključim z občutkom, da se stvari spreminjajo. Še pred petimi leti biodiverzitetna kriza v marsikaterem krogu sploh ni bila poznan pojem, kaj šele resna tema razprave. Danes počasi ugotavljamo, da je vendarle primerno, da se potrudimo nekaj narave tudi ohraniti. Ne gre le za njene gospodarske koristi in merljiv učinek na kakovost življenja prebivalstva. Naj si to priznamo ali ne, je naš odnos do nje in do bitij, ki nimajo glasu za človeškim omizjem, tudi kazalec ravni zavesti v družbi.

Prav je, da se spremembe dogajajo tudi na našem društvu, saj je to znak, da kot organizacija rastemo in živimo. Leto 2024 je bilo zadnje poslovno leto pod vodstvom našega direktorja, dr. Damijana Denaca, ki je letošnjega aprila zaključil z delom v pisarni DOPPS po skoraj 15 letih. Vsi, ki smo DOPPS spremljali v tem času, se bomo verjetno strinjali, da je bilo to obdobje izjemnega razcveta na področju profesionalnega dela društva in hkrati utrditve položaja naše organizacije v slovenski družbi in tujini. Pred dvema desetletjema marsikdo ni vedel, kaj je to DOPPS, še manj razumel, kakšna je naša vizija. Bili smo pač čudaki, ki opozarjajo in hočejo nekaj drugega kot večina. Danes lahko rečemo, da ni več tako, kar se ne nazadnje kaže tudi v podelitvi prve državne nagrade Rada Smerduja, najvišjega republiškega priznanja za delo na področju varstva narave, ki jo je naše društvo prejelo v lanskem letu. Damijan sedaj nadaljuje svoje delo in poslanstvo v drugem delovnem okolju, a ostaja naš in z nami.

Drage članice in člani, iskrena hvala za vašo izkazano podporo v zadnjem letu, ki je bilo znova zelo pestro, kot boste lahko prebrali tudi na naslednjih straneh. Vabim vas, da ne zamudite katerega od naših dogodkov in priložnosti za pomoč pticam in naravi tudi v letošnjem letu. Spremembe, ki si jih želimo, bodo namreč prišle le, ko jih bomo sami ustvarili.

dr. Tanja Šumrada
predsednica DOPPS

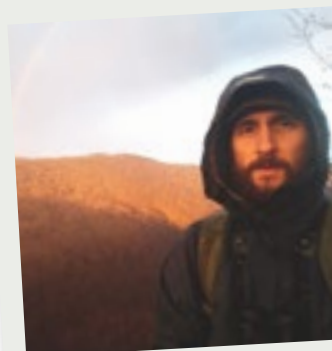

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS) je neprofitna nevladna organizacija, ustanovljena leta 1979, ki deluje v javnem interesu ohranjanja narave, varstva okolja in na področju raziskovalne dejavnosti.

Pri številnih dejavnostih združujemo več kot 1100 članov, prostovoljcev in ljubiteljev narave po vsej Sloveniji ter zaposlujemo 32 strokovnjakov z različnih področij.

ORNITOLOGI POROČAJO

Domen Stanič
varstveni ornitolog

›Na primeru kačarja lahko hitro ugotovimo, da varovanje ogroženih vrst Nature 2000 na Krasu ni nujno vezano le na ohranjanje odprtih površin. Na Krasu so nekatere ogrožene vrste vezane tudi na gozd. Ena takih je kačar, ki za svoj obstoj potrebuje tako gozd kot odprte površine. Za ohranjanje visoke stopnje biodiverzitete Krasa je zato ključnega pomena raznolikost življenjskih okolij. Morda prepogosto si naravovarstveniki želimo čim več travnikov in pašnikov, pri tem pa nekoliko zanemarjamo druge habitate, ki so ravno tako pomembni.‹

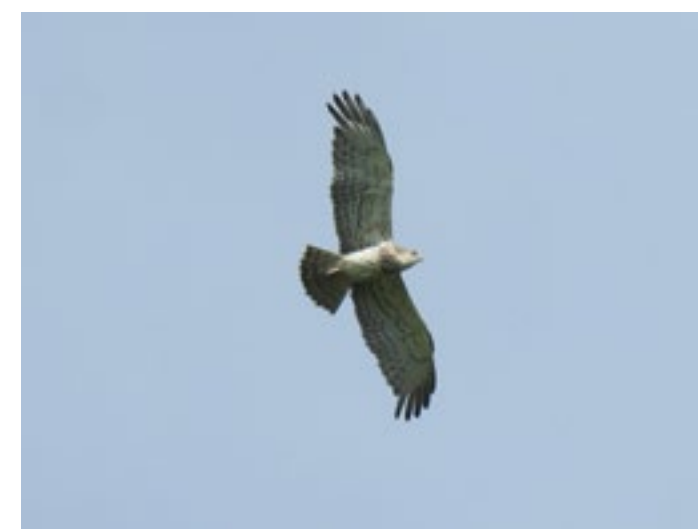
Za kačarjem na Krasu

V dvoletnem projektu Kras4us (Interreg Italija-Slovenija), ki smo ga začeli uresničevati spomladi 2024, se prvič poglobljeno posvečamo kačarju (*Circaetus gallicus*) na Krasu. O gnezditveni biologiji in ekologiji te redke vrste orla v Sloveniji vemo razmeroma malo. Po podatkih Atlasa ptic Slovenije pri nas gnezdi le 9–20 parov te vrste, večina populacije pa je omejena na jugozahodni del države. Kačar je ena izmed kvalifikacijskih vrst ptic na območju Natura 2000 Kras, kar pomeni, da je deležen posebne naravovarstvene pozornosti. Za opravljanje gozdarskih del in drugih posegov na tem območju je denimo potrebna predhodna naravovarstvena presoja, z namenom preprečitve morebitnih motenj gnezdišč. Izvajalci ali pristojni se običajno obrnejo na DOPPS, da bi preverili, ali na območju načrtovanega posega obstaja tveganje za tovrstno motnjo. Pri tem pa večkrat nastane težava: lokacij večine gnezdišč kačarja sploh ne poznamo!

Tako smo leta 2024 začeli s popisom oz. iskanjem vseh gnezdišč kačarja na območju Natura 2000 Kras. Kačar svoje gnezdo splete na črnem boru, v večjih strnjjenih sestojev te drevesne vrste, ki sicer na Krasu ni avtohtona. Krčitve sestojev črnega bora, ki smo jim priča v zadnjih letih, so z vidika vračanja v stanje avtohtone vegetacije sicer dobrodošle, majhni slovenski populaciji kačarja pa lahko takšni posegi pomenijo resno grožnjo. Menimo, da lahko s sodelovanjem z gozdarji ključna gnezdišča kačarja na Krasu ustrezno in dolgoročno zavarujemo.

Povsem nasprotna grožnja, ki grozi na še en ključni kačarjev habitat (odprte površine, kjer vrsta lovi svoj plen), je zaraščanje Krasa zaradi opuščanja tradicionalne rabe. V projektu Kras4us nameravamo s pomočjo sledenja osebkov prek GPS-oddajnikov in neposrednega opazovanja na terenu določiti optimalna prehranjevališča kačarja na Krasu in podati ustrezne smernice za ohranjanje takih habitatov. Obenem že preverjamo, ali kačarji za lov uporabljajo odprta območja, ki so nastala kot posledica gozdnih požarov. Za zdaj kaže, da

so požari na Krasu resna grožnja kačarjevim gnezdiščem, saj najbolj prizadenejo prav sestoje črnega bora, nekaj časa po silovitejšem požaru pa je razpoložljivost kačarjevega plena (plazilcev) na tleh zelo omejena. Natančnejše ugotovitve o odzivih ptičjih združb na obsežen kraški požar iz leta 2022 pridobivamo tudi s posebnimi popisi ptic, ki jih opravljamo že tretje leto zapored. Rezultati so zanimivi in komaj čakamo, da vam jih v prihodnje predstavimo.

ORNITOLOGI POROČAJO

Tomaž Mihelič
varstveni ornitolog

»Ko se enkrat zaveš razsežnosti škodljivih učinkov daljnovodov na ptice, te problematike ne moreš več odmisлити. Vsaka akcija, tudi majhna, postane pomembna. S projektom BESTbelt smo uspešno sanirali glavne grožnje na gnezdišču Lijak, projekt pa se je pokazal kot odličen model za reševanje naravovarstvenih izzivov zunaj območij Natura 2000, za katera je bistveno težje zagotoviti sofinanciranje. S projektom LIFE FOR LIFELINES pa se bomo sedaj lahko posvetili problematiki znotraj območij Natura 2000.«

Prizadevanja za varstvo velike uharice pred elektrokcijo

Po zaključku sanacije nevarnih daljnovodov na Krasu se naša prizadevanja za varstvo velike uharice pred elektrokcijo na srednje napetostnih daljnovodih še zdaleč niso zaključila. V projektu »Zmanjševanje vpliva srednje napetostnih daljnovodov na veliko uharico v JZ Sloveniji«, ki je bil izpolnjen v sklopu projektov BESTbelt, smo nadaljevali z reševanjem te pereče problematike in se tokrat usmerili v Vipavsko dolino. Uspelo nam je sanirati najbolj nevarne stebre v okolici enega najstarejših gnezdišč velike uharice v Sloveniji, gnezdišča Lijak.

V prvi fazi projekta smo se osredotočili na prepoznavanje nevarnih črnih točk okoli gnezdišč, ki so največje tveganje za zaščito naše največje vrste sove. V kasnejših fazah smo pristopili k aktivnemu zmanjševanju teh tveganih območij z izolacijo srednje napetostnih daljnovodov in testu monitoringa z uporabo detekcijskih psov, ki so ga opravili v Zavodu Psi & Mi.

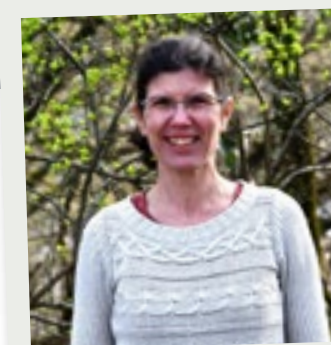
Pristop projekta k reševanju problema je sprva vključeval prepoznavanje prednostnih območij za ukrepanje. Uporabili smo obsežno podatkovno bazo o pojavljanju velike uharice, saj DOPPS s to vrsto sistematično dela že več kot 25 let. Prav tako smo uporabili telemetrične podatke iz najnovejših raziskav te vrste. Nato smo se osredotočili na območja z najvišjo prioriteto, zlasti tista zunaj omrežja Natura 2000, in se odločili za izolacijo, za katero so potem poskrbeli v podjetju Elektro Primorska.

Cilj projekta je bil doseči boljše varstvo velike uharice na lokalni in regionalni ravni, zlasti zunaj zaščitene območij, kot so območja Natura 2000. Poleg same sanacije, opravljene v

okviru projekta, ima velika uharica v prihodnosti bistveno boljše obete, saj v Elektro Primorska vse pogostejše opravljajo tovrstne sanacije tudi na drugih območjih, zanimanje za varstvo vrste pa glede na odzive prostovoljcev še vedno raste. V okviru projekta LIFE FOR LIFELINES, s katerim smo pričeli v drugi polovici leta 2024, bomo skupaj z Elektro Primorska nadgradili že začeta prizadevanja v Vipavski dolini z obsežno sanacijo daljnovodov in testnim postavljanjem na novo zasnovanih, pticam prijaznih električnih drogov.

ORNITOLOGI POROČAJO

Urša Koce
varstvena ornitologinja

»Dve preprosti besedi, ki v mojih očeh najbolje opišeta projekt LIFE NarcIS, sta zbrati in povezati. Projekt je bil namreč namenjen izgradnji informacijskega sistema, ki bo na enem mestu zbral in povezal podatke za potrebe ohranjanja narave. A predani in srčni projektni ekipi je uspelo še veliko več kot to: z zbiranjem in povezovanjem strokovnjakov, raziskovalcev in odločevalcev je postavila tudi temelje za gradnjo močne naravovarstvene skupnosti, ki jo Slovenija danes potrebuje bolj, kot se morda zavedamo.«

Projekt LIFE NarcIS – Naravovarstveni informacijski sistem

Ob koncu leta 2024 se je zaključil štiriletni projekt LIFE NarcIS, v katerem je DOPPS sodeloval v konzorciju osmih partnerjev pod vodstvom ARSO. V projektu smo vzpostavili slovenski državni informacijski sistem za naravo, ki na enem mestu povezuje podatke o biotski raznovrstnosti, varstvu narave in prostorske podatke. NarcIS je z integracijo teh podatkov ter z orodji za njihovo upravljanje bistveno poenostavil dostop do ključnih informacij v podporo ohranjanju narave v Sloveniji. S tem omogoča višjo kakovost strateškega načrtovanja, priprave načrtov upravljanja, izvajanja upravnih postopkov, načrtovanja naravovarstvenih projektov in drugih dejavnosti.

V času projekta sta bila vanj vključena dva milijona najdb 18.000 vrst živali, rastlin in gliv s 380.000 najdišč. Del te zbirke je tudi več kot 155.000 podatkov o pticah, zbranih v okviru monitoringa ptic kmetijske krajine (SIPKK), spremljanja ciljnih vrst na območjih Natura 2000 (SPA) ter delno v okviru januarskega štetja vodnih ptic (IWC).

Deljenje podatkov o pticah, ki jih primarno hranimo v lastni bazi, s sistemom NarcIS omogočamo njihovo široko uporabo v naravovarstvene namene. V okviru projekta smo postavili enotne standarde za shranjevanje zbranih podatkov v naši bazi in razvili vmesnik za avtomatiziran prenos podatkov v sistem NarcIS. Tako lahko sprotno zagotavljamo dostop do podatkov, potrebnih za učinkovito varstvo ptic. Verjamemo, da smo s tem tudi dodatno osmislili delo naših številnih članov in prostovoljcev, ki z množičnim in rednim zbiranjem podatkov na terenu pomembno prispevate k znanstveno in strokovno

utemeljenemu varstvu ptic in njihovih habitatov. Podatkov, shranjenih v »drobovju« sistema NarcIS, seveda ne bi mogli koristno uporabiti brez ustreznih orodij za njihovo upravljanje. Razvojna ekipa se je tega zavedala od začetka projekta in je ob stalnem preverjanju konkretnih potreb uporabnikov vložila veliko truda v razvoj takšnih orodij. Uporabnikom so zdaj na voljo v obliki spletnega portala, pregledovalnika in GIS-orodij, njihova funkcionalnost pa se bo še naprej nadgrajevala.

Kljub zelo tehnični naravi projekta je LIFE NarcIS izjemno veliko prispeval tudi k oblikovanju naravovarstvene skupnosti v Sloveniji, ki smo jo gradili z obsežnimi izobraževalnimi, ozaveščevalnimi in družabnimi dogodki in aktivnostmi. Danes ta skupnost pomembno prispeva k temu, da NarcIS tudi po izteku projekta LIFE živi in se razvija naprej. Vabljeni, da njegovo pot spremljate na portalu <https://narcis.gov.si>.

Partnerji v projektu: Agencija RS za okolje, Center za kartografijo favne in flore, Biotehniška fakulteta, Zavod RS za varstvo narave, Zavod za gozdove Slovenije, Ministrstvo za naravne vire in prostor ter DOPPS.

ORNITOLOGI POROČAJO

Katarina Denac
varstvena ornitologinja

»Čiščenje semen je resno delo, ki zahteva zbranost, poznavanje najprimernejših metod čiščenja za posamezno vrsto in seveda potrpežljivost. Hkrati pa je meditativno in vsem vpletenim omogoča, da se dodobra spoznajo tudi zunaj profesionalnega okvirja.«

bazar semen, prikaze delovanja krtačnega stroja in en terenski ogled za kmete. Organizirali smo mladinski in študentski raziskovalni tabor, prvega na Goričkem, drugega v Karavankah. Naša mobilna razstava je iz Kopra potovala na Bled, Grad na Goričkem, Šalovce in Mursko Soboto. Intenzivno smo snemali kadre za pripravo kratkih videoposnetkov, ki jih bomo v letu 2025 objavili na kanalu Youtube. Junija smo izdali tudi tematsko številko revije Svet Ptice. Če vas zanima, kaj vse počnemo v projektu, nas spremljajte na <https://lifeforseeds.si/>.

Semena za lepši jutri

Projekt LIFE FOR SEEDS se je z letom 2024 prevesil v drugo polovico. Za semensko banko smo leta 2024 s pomočjo prostovoljcev nabrali okoli 4200 vzorcev semen, tako da imamo ta hip shranjenih 7385 nabirkov, ki pripadajo 543 vrstam, nabrani pa so bili na 24 območjih Nature 2000 ter izven. Botaničnemu vrtu Univerze v Mariboru smo doslej podarili 145 nabirkov, s katerimi so deloma obogatili svojo semensko banko, deloma pa so jih uporabili za vzgojo sadik za svoje ekosistemske grede.

Nadaljevali smo tudi z iskanjem naravovarstveno pomembnih, vrstno bogatih travnikov - v portalu travnikov jih je sedaj s sliko in besedo predstavljenih 1061. S partnerji smo pripravili osnutke treh ukrepov za kmetijsko politiko po letu 2027 - za obnovo travnikov ter pridelavo zelenega mulča in semenskih mešanic. Gre za zelo aktualno tematiko v luči junija 2024 sprejetega Zakona EU o obnovi narave. Projektne obnove travnikov so z izjemo Cerkniškega jezera, manjšega dela na Uskovnici ter nekaj površin v Naravnih rezervatih Iški morost in Škocjanski zatok končane, vendar pa bomo na nekaterih površinah za boljši rezultat opravili še en nanos semenskega materiala. Poleg tega smo v Naravnem rezervatu Ormoške lagune z lastnimi sredstvi kupili še dve njivi, ki ju bomo prav tako spremenili v travnika. Segli smo tudi čez meje projekta in priskrbeli semenski material za obnove neprojektne površine na Ljubljanskem barju, v Istri, na Zaplani in Otoku na Cerkniškem jezeru. Travnike smo obnavljali s sejanjem nakrtačenih ali na roke nabranih semenskih mešanic, zelenim mulčem in sadikami značilnih vrst, ki smo jih vzgojili iz semen (doslej smo posadili prek 3900 sadik 57 različnih vrst). Na travnikih v obnovi smo opravili popise vegetacije, ptic ter žuželk. V projektu smo precej aktivni tudi na področju izobraževanja in širjenja rezultatov. V letu 2024 smo s partnerji imeli številne delavnice, dneve odprtih vrat, predavanja, naravoslovne dneve,

Januarsko štetje vodnih ptic 2024

Poroča: Luka Božič

Leta 2024 smo 28. zapored uspešno izpeljali januarsko štetje vodnih ptic (IWC) na območju celotne Slovenije. Med štetjem je 257 popisovalcev pregledalo 414 popisnih odsekov na rekah in obalnem morju v skupni dolžini 1443 km ter 229 drugih lokalitet (stoječe in manjše tekoče vode). Zaradi hladnega vremena v tednu pred štetjem je bila večina stoječih vodnih teles po državi v celoti ali pretežno zaledenela (mnoge brez ptic), vključno z mokrišči na Obali. Skupaj smo prešteli 53.335 vodnih ptic, pripadajočih 72 vrstam. S tem je bilo skupno število vodnih ptic nadpovprečno, število zabeleženih vrst pa celo največje doslej. Prvič v zgodovini popisa smo zabeležili ovratniško črnico in svetega ibisa.

Tako kot v vseh štetjih doslej smo tudi leta 2024 največ vodnih ptic prešteli na števnem območju reke Drave (40,0 % vseh), kjer je bilo njihovo število blizu povprečnemu. Na območjih Mure, Savinje, Spodnje Save ter Notranjske in Primorske je bilo vodnih ptic več, na območjih Zgornje Save, Kolpe in Obale pa manj kot običajno.

Mrklarica je bila znova daleč najštevilčnejša vrsta (41,5 % vseh vodnih ptic), sledijo ji kormoran (6,4 %), krehelj (6,1 %), čopasta črnica (4,8 %) in liska (4,7 %). Pri kar osmih vrstah, večinoma predstavnikih rac, smo prešteli največje število osebkov v okviru

januarskih štetij vodnih ptic doslej, medtem ko smo najmanjše število doslej zabeležili pri eni vrsti (kričava čigra). V prvi skupini je tudi veliki žagar, ki ga uvrščamo med varstveno najpomembnejše vrste vodnih ptic pri nas.

Poročilo lahko preberete na spletni strani ptice.si:

Iskanje gnezd pribe

Poroča: Katarina Denac

Leta 2024 smo v okviru sheme za podnebje in okolje (SOP0) »Varstvo gnezd pribe« našli 228 gnezd te vrste, od tega 75 na Ljubljanskem barju in 153 na Dravsko - Ptujem polju. Od gnezd z znanim izidom gnezdenja (n=111) jih je bilo 57 uplenjenih, v 39 so se izvalili mladiči, sedem jih je propadlo zaradi kmetovanja, pet iz neznanega razloga, tri pa so bila poplavljeni. Delež gnezd, propadlih zaradi kmetijskih opravil, je bil v letu 2024 bistveno manjši kot leta 2023, delež gnezd z izvaljenimi mladiči pa bistveno večji, kar pripisujemo izpolnjevanju SOP0. Od 226 gnezd z znano podlago jih je bilo 91 na golih tleh, 42 na njivah z mlado koruzo in 38 na strniščih. Po podatkih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je bilo v SOP0 leta 2024 vpisanih 146 gnezd. Da bo vpis bistveno boljši od prvega leta uresničevanja sheme (2023), smo videli že na terenu, saj so bili odzivi večine kmetov - tudi tistih, ki so se leto poprej še jezili na naravovarstvenike - zelo pozitivni. Kar nekaj primerov je bilo, ko so kmetje sami našli gnezda prib, na kar so lahko upravičeno ponosni. Peščico gnezd na njivah severno od zadrževalnika Medvedce je vpisalo tudi veliko živilsko podjetje iz SV Slovenije, ki leta 2023 v shemi ni želelo sodelovati.

Brez požrtvovalne ekipe odličnih in predanih iskalcev gnezd ne bi šlo, zato se jim ob tej priložnosti lepo zahvaljujemo!

Poročilo lahko preberete na spletni strani ptice.si:

Varstvo ptic staroraszlih gozdov

Poroča: Tomaž Mihelič

V letu 2024 smo na društvu uresničevali projekt BirdLife Forestry, katerega osrednji cilj je bil preprečevanje škodljive rabe gozdov in spodbujanje ekološko utemeljenega gospodarjenja, ki upošteva potrebe ogroženih vrst in ohranjanje gozdnih ekosistemov.

Posebno pozornost smo namenili staroraszlim gozdovom, ki jih je v Sloveniji – kljub deklariranemu sonaravnemu pristopu – še vedno občutno premalo, kar se neposredno kaže pri stanju populacij gozdnih specialistov, predvsem ptic, ki so tesno vezane na naravne procese in nemoten razvoj gozdnih habitatov.

S ciljem izboljšanja upravljanja slovenskih gozdov smo sodelovali na posvetu o gozdnih rezervatih in staroraszlih gozdovih. Sključnimi deležniki smo poudarili problematiko širjenja gozdnih cest in vlak, ki za gospodarjenje odpirajo prej nedostopna območja. Takšna praksa namreč vodi v postopno izgubo staroraszlih gozdov in slabšanje stanja vrst v območjih Natura 2000.

Dodatne aktivnosti so bile usmerjene v sodelovanje pri oblikovanju gozdnogospodarskih načrtov, kjer smo kot predstavniki zainteresirane javnosti dali naravovarstvene predloge, ter v strokovne razprave z gozdarji o konkretnih primerih varstva narave.

ORNITOLOGI POROČAJO

Projekt je pomembno prispeval h gradnji zaupanja in sodelovanja med naravovarstvom in gozdarstvom, ki je ključno za reševanje prihodnjih izzivov. Naša prizadevanja za učinkovitejše in naravovarstveno usmerjeno upravljanje slovenskih gozdov, zlasti na območjih Natura 2000, pa se s projektom niso zaključila in se bodo nadaljevala tudi v prihodnje.

Monitoring ptic na območjih Natura 2000

Poroča: Katarina Denac

V letu 2024 je bil na območjih Nature 2000 za ptice opravljen monitoring 17 vrst ptic. Stanje velikega škurha in vrtnega strnada je kritično. Prvi na Ljubljanskem barju sploh ni gnezdil, pri drugem smo našli le en par in enega pojočega samca. Črnočelega srakoperja v letu 2024 nismo zabeležili nikjer v Sloveniji. Slabo se godi tudi poljskim škrjancem na Ljubljanskem barju (38 % parov manj kot v izhodiščnem letu 2021), koscu (le 108 samcev na osmih redno štetih območjih Natura 2000), hribskemu škrjancu na Goričkem in v Vipavski dolini, velikemu skoviku na Krasu ter pisani penici na Ljubljanskem barju in ob Muri. Po drugi strani so populacije nekaterih vrst stabilne ali celo v porastu: na Breginjskem Stolu ter planinah Kuhinja in Razor je število kotorn v zadnjih 20 letih naraslo, verjetno zaradi planinske paše. Število teritorijev in gnezditveni uspeh velike uharice na Krasu sta bila ena najboljših doslej, kar pripisujemo učinku izolacije sredjenapetostnih daljnovodov. Trenutna stopnja zaraščenosti ustreza podhujki na Krasu in Snežnik – Pivka, katere populacija narašča od leta 2013. Leta 2024 je pri nas gnezdilo največ parov in poletelo največ mladičev bele štoklje, vendar število parov ponekod upada (Mura, Krakovski gozd – Šentjernejsko polje).

Globoka zahvala vsem prostovoljcem, ki ste tudi leta 2024 gazili po močvirjih, se vzpenjali na gore, prisluškovali v gozdovih in kljub senenemu nahodu prečesavali travnike!

Poročilo lahko preberete na spletni strani ptice.si:

Narava je naš največji zaveznik pri prilagajanju podnebnim spremembam

Poroča: Urša Koce

Nacionalni posvet z naslovom »Prilagajanje podnebnim spremembam v sodelovanju z naravo«, ki je potekal novembra, smo organizirali v okviru projekta Zagovorniki okolja – Narava za podnebje, ki ga v partnerstvu s PIC – Pravnim centrom za varstvo okolja in človekovih pravic uresničujemo od junija 2024. Na posvetu so priznani strokovnjaki iz Slovenije in tujine predstavili izzive, s katerimi se danes spopadamo pri ohranjanju narave in prilagajanju podnebnim spremembam, ter razpravljali o poteh proti izhodu iz sedanje okoljske krize, v kateri se tesno prepletajo upad biodiverzitete in podnebne spremembe. Spregovorili so o izzivih ohranjanja in obnove narave, o nujnosti ukrepanja na področju podnebnih sprememb in pomenu narave za prilagajanje njihovim učinkom, s čimer je povezan tudi koncept na naravi temelječih rešitev. Posvet se je zaključil z okroglo mizo, na kateri so sodelujoči postavili v ospredje ključne uspehe in izzive na področju ohranjanja narave v Sloveniji ter razpravljali o pripravi nacionalnega načrta za obnovo narave in strategije za prilagajanje podnebnim spremembam, ki jih mora Slovenija pripraviti skladno

z novo evropsko zakonodajo. Pri tem so poudarili, da bo v procesu priprave teh načrtov ključna tudi udeležba čim širšega kroga strokovnjakov in civilne družbe.

Na posvetu so sodelovali: dr. Katarina Groznik Zeiler, mag. Teo Oršanič, mag. Martina Kačičnik Jančar, dr. Damijan Denac, Petra Repnik, dr. Polona Pengal in mag. Senka Šifkovič ter gosta iz tujine, predstavnik Evropske komisije dr. Peter Löffler in predstavnica BirdLife International Sofie Ruysshaert.

Posnetek celotnega posveta si lahko ogledate tukaj :

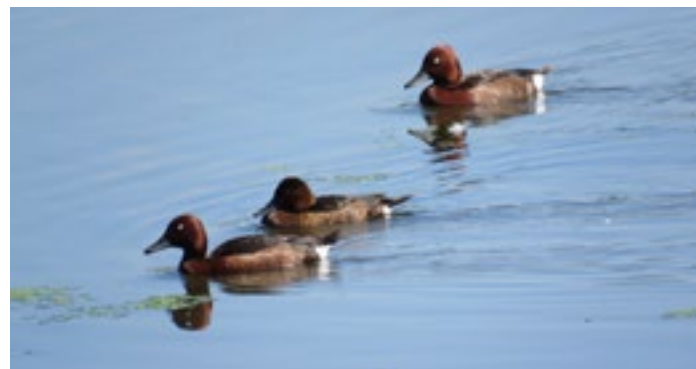

Naravni rezervat Ormoške lagune

Poročata: Luka Božič in Maja Botolin Vaupotič

V sedmem letu od vzpostavitve mokrišča na območju bazenov v zelenem obsegu so se Ormoške lagune uveljavile kot pomembna selitvena postojanka ter najpomembnejše ali celo edino gnezdišče na slovenskem delu reke Drave za več vrst vodnih ptic. Poleg izpolnjevanja številnih nalog in opravil, opredeljenih v uradnih in internih aktih naravnega rezervata, skušamo optimalne razmere zanje zagotavljati z vzdrževanjem stabilnih gladin v gnezditveni sezoni v bazenih s trstišči (1–4) ter skromno poraslih blatnih in (občasno) plitvo poplavljenih površin v času selitve v bazenih 5 in 6. Omenjena osnovna operativna cilja dosegamo z rednim spremljanjem in regulacijo pretokov na različnih delih sistema za dovajanje vode ter iztočnih objektih in z usmerjeno pašo. Leta 2024 smo bili zlasti v prvi polovici leta pri tem precej uspešni, zaradi česar je bila med drugim v rezervatu zabeležena nadpovprečno dobra spomladanska selitev pobrežnikov (skupaj 21 vrst). Števila parov gnezdilk trstišč so bila na podobni ravni kot v predhodnih dveh letih in torej v okvirih zastavljenih ciljnih velikosti njihovih gnezdečih populacij. Med temi sta nas najbolj razveselila prvo uspešno gnezdenje kar treh parov rjavega lunja (*Circus aeruginosus*) in tretje gnezdenje brkate sinice (*Panurus biarmicus*). Nezmožnost omejevanja paše vodnih bivolov na za to predvidene upravljalvske enote v poletnih mesecih je pokazala, da bodo izboljšanje pašne infrastrukture, večji nadzor nad pašnimi živalmi in zagotavljanje ustreznih površin zanje v prihodnje morale biti prednostne naloge upravljavca. Med pomembnejše aktivnosti rezervata v letu 2024 prištevamo še izpolnjevanje ukrepov za vzpostavitev polnaravnih suhih travišč na robnih predelih ter vzpostavitev duplikata semenske banke v prostorih nekdanje servisne postaje TSO v okviru projekta Life for Seeds.

Na področju izobraževanja smo zabeležili okrog 1000 vodenih obiskovalcev, med katerimi približno dve tretjini sestavljajo šolske skupine, še vsaj enkrat toliko pa je rezervat obiskalo individualnih obiskovalcev iz Slovenije in tujine. Maja smo organizirali dan odprtih vrat, ki se ga je udeležilo 40 obiskovalcev iz bližnje in daljne okolice. Avgusta smo se udeležili mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma AGRA v Gornji Radgoni in se tam predstavili širši javnosti. Oktobra smo se pridružili sejmskemu dogajanju v Kozjanskem parku, na Prazniku kozjanskega jabolka, ki velja za največjo okoljsko prireditev v državi in je vsebinsko vpeta v sodobna prizadevanja po trajnostnem, krožnem in sonaravnem razvoju, ob upoštevanju načel varstva narave.

Naravni rezervat Škocjanski zatok

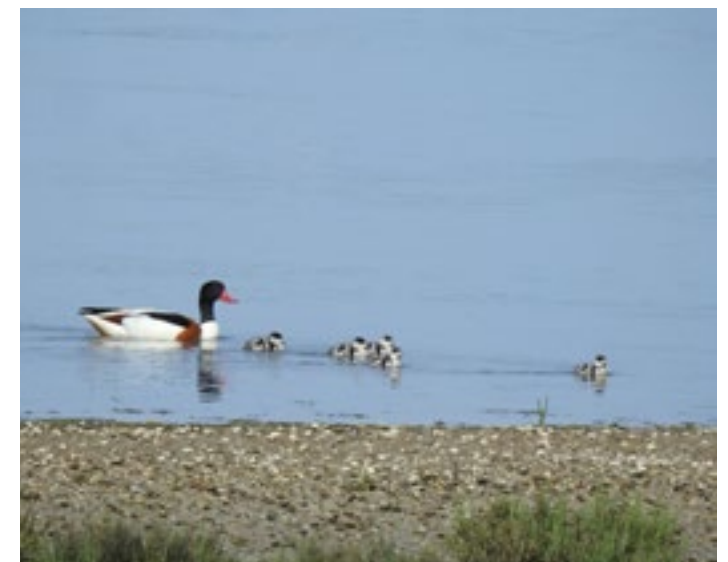
Poročajo: Bojana Lipej, Borut Mozetič in Domen Stanič

V letu 2024 smo poleg izpolnjevanja utečenih rednih upravljalvskih nalog v Škocjanskem zatoku veliko pozornosti namenili aktivnostim za preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja invazivnih tujerodnih vrst. Na sladkovodnem delu rezervata je odstranjevanje invazivnih rastlinskih vrst večinoma potekalo ročno, dopolnjeno z zasaditvijo domorodnih grmov in dreves, katerih naravno senčenje učinkovito zavira nadaljnje širjenje invazivk. Vzoredno smo izpolnjevali tudi ukrepe za izlov, odstranjevanje in preprečevanje razmnoževanja invazivne tujerodne vrste vodne želve, okrasne gizdavke, ki je resna grožnja domorodni močvirski sklednici. Z namenom izboljšanja ozaveščenosti obiskovalcev o tej problematiki smo na vhodu v rezervat postavili tudi interpretativno tablo.

V okviru širših prizadevanj za izboljšanje upravljanja in varstva naravnega rezervata smo izvedli več dodatnih ukrepov za spodbujanje trajnostne mobilnosti ter umirjanje prometa. Nadgradili smo obstoječe cestne zapornice na parkirišču z možnostjo plačevanja parkirnine s plačilno kartico prek sistema POS, kar prispeva k boljši uporabniški izkušnji in nadzoru dostopa. Pomembna nadgradnja je bila postavljena tudi na osrednji opazovalnici, ki smo jo opremili z video nadzornim sistemom. Ta omogoča spremljanje dogajanja, nadzor nad vstopanjem ter hitro ukrepanje v primeru težav, kot sta vandalizem ali neprimerno vedenje obiskovalcev. Poleg tega je bila opazovalnica opremljena tudi s sistemom za nadzorovan vstop, ki bo v prihodnje omogočil vstop v opazovalnico individualnim obiskovalcem ob predhodnem plačilu vstopnine na recepciji centra za obiskovalce.

Izvajanje dveh Interreg projektov, POSEIDONE in ReCo, se je v letu 2024 prevesilo v drugo leto, pri čemer smo nadaljevali z izpolnjevanjem načrtovanih aktivnosti za doseganje zastavljenih ciljev. Ena izmed pomembnejših aktivnosti v sklopu projekta ReCo je bil strokovni pregled (ang. peer review) izvedbe oblikovanja novih muljastih površin v brakični laguni. Strokovna projektna ekipa si je najprej podrobno ogledala postopke priprave in izvedbe ukrepov, nato pa je na terenskem ogledu ocenila njihovo učinkovitost. Dva novo oblikovana muljasta otočka v laguni sta se izkazala kot idealni gnezdišči za čigre ter kot območji za razrast halofitne vegetacije.

Izjemno pomembno pa je bilo preteklo leto za gnezdilke Škocjanskega zatoka. V polslani laguni je gnezdilo rekordno število čiger; zabeležili smo 139 parov navadne čigre in 26 parov male čigre, seznam gnezdečih vrst rezervata pa se je povečal za tri nove vrste: raca žličarica, pritlikavi kormoran in duplinska kozarka.

Naravni rezervat Iški Morost

Poročata: Matej Gamser in Željko Šalamun

V letu 2024 smo potegnili črto pod zelenim kohezijskim projektom PoLJUBA. V sklopu tega petletnega projekta je rezervat pridobil novo podobo. Morda je ta najbolj plastično razvidna s satelitskih posnetkov – za primerjavo si lahko pogledate satelitske posnetke iz leta 2018 in 2024 v aplikaciji Google Earth.

Opravili smo obsežnejše habitatske spremembe. Opuščene in zaraščene površine smo preoblikovali v varstveno prioritetne vlažne ekstenzivne travnike. Potekala je torej obsežna renaturacija, katere učinki še ne bodo vidni iz danes na jutri, saj obnova travnikov zahteva svoj čas.

Nadaljevali smo tudi z revitalizacijo oz. izboljšanjem že obstoječih travnikov, ki so še ob začetku projekta PoLJUBA bolj kot na travnike spominjali na monokulturne nasade invazivne kanadske zlate rozge, ali pa so bili v večjem delu zaraščeni z navadno krhliko. Da smo (vsaj začasno) odstranili monokulture invazivne zlate rozge, je bilo tudi v letu 2024 opravljenih veliko ur košnje. Večkratna košnja se je namreč že v preteklih letih izkazala kot najučinkovitejša za zatiranje te invazivke.

Če smo zlato rozgo le uspešno ukrotili, pa nam to nikakor ne uspeva s krhliko in vrbo, ki že strnjeno preraščata travnike, in to tiste, ki naj bi bili idealen dom ogroženega metulja barjanskega okarčka. Morda si kdo misli: »Zakaj ne porežete krhlike in bo problem rešen?«. Žal ni tako enostavno. Kljub rednemu odstranjevanju krhlike in vrbe je naravna sukcesija še vedno »v prednosti«.

Marsikdo ironično pripomni, da travniki, ki so namenjeni ohranjanju barjanskega okarčka, od daleč spominjajo na zanemarjeno plantažo ameriških borovnic ali aronije. Kljub temu so k sreči metulji še vedno tu.

Leta 2024 so bile naše misli in zamisli ponovno usmerjene k prepoznanim izzivom, s katerimi se bomo spoprijemali v prihodnjih letih. Poleg tega smo rezervat očistili človekovih »starih grehov« in sanirali staro divje odlagališče odpadkov. Vsako leto smo bližje uresničitvi vizije Naravnega rezervata Iški Morost. Ni skrivnost, da si ga želimo v taki podobi, kakršen je bil leta 1964 (glej sliko spodaj).

Z mladimi smo raziskovali Goričko

Letos se je društveni Mladinski ornitološki raziskovalni tabor po natanko desetih letih ponovno vrnil na Goričko, natančneje v osnovno šolo Grad, kjer je tabor potekal že leta 2014. Tokrat se je tabora udeležilo 19 mladih ornitologin in ornitologov, starih med 12 in 18 let. Pod vodstvom šestih mentoric in mentorjev so ob začetku šolskih poletnih počitnic teden dni raziskovali naravo Goriškega. Izhodišče naših raziskovanj je bila osnovna šola Grad, kjer smo se po taborniško namestili v telovadnico. Dopoldanskemu terenskemu delu je sledilo kosilo, temu pa počitek, igra nogometa ali skupna popoldanska aktivnost. Dan pa se seveda ni zaključil z večerjo, saj smo se mnogokrat odpravili na večerni ali celo nočni teren.

Na taboru so mladi delovali v petih raziskovalnih skupinah, vendar se je vsaka preizkusila v vseh. Tako so lahko vsi nabrali kar se da širok nabor izkušenj in povadili sporazumevanje, beleženje in izmenjavo terenskih podatkov. Raziskovali smo rjavega srakoperja, vodne ptice Ledavskega jezera, nočne ptice, ptice kulturne krajine in pregledovali gnezdilnice za velikega skovika in smrdokavro. Ob tem je naš Maks vsako jutro pripravil prikaz obročkanja ptic. Nekaj terenov smo opravili tudi vsi skupaj; prisluhnili smo mladičem velike uharice v Sotini, opazovali pegaste sove pri gradu Beltinci, čakali vidro in bobra na zajetju Hodoš (neuspešno) in mrežili netopirje blizu Dolencev. Ob tem smo dobro vadili potrpežljivost in vztrajnost ter pridno hranili zdravo populacijo komarjev. Skupaj smo na taboru zabeležili kar 115 vrst ptic!

K sodelovanju smo povabili tudi strokovnjake Krajinskega parka Goričko, ki so nam povedali več o delovanju parka in varstvu narave na tem območju. Tomaž Koltai nam je tako

MLADI POROČAJO

Tilen Basle
koordinator izobraževanja

»Na Goričkem smo se počutili kot doma, za kar gre zahvala predvsem sodelavcem Krajinskega parka Goričko in OŠ Grad. Ob njihovi pomoči so mladi lahko pridobili informacije in znanje iz prve roke, kar je izredno pomembno pri spoznavanju raziskovalnega dela, aktivnem varstvu narave in upravljanju zavarovanega območja.«

predstavil delovanje parka v teoriji, nato pa smo se z Moniko Matjašec odpravili na ogled varstveno pomembnega travnika v bližini Gradu. Tam smo se ob pomoči naše Katarine Denac preizkusili v nabiranju semen za semensko banko, ki jo v sodelovanju s Krajinskim parkom Goričko in drugimi partnerji vzpostavljamo v okviru projekta Life for Seeds. Spoznavanje parka smo nadaljevali z Gregorjem Domanjkom, ki nas je vodil po razstavi Preživetje z netopirji v prostorih nekdanje šole v Kančevcih.

Po tednu dni raziskovanja Goriškega so mladi ornitologi 30. junija svoja opazovanja in rezultate dela predstavili na zaključni predstavitvi v OŠ Grad, kamor smo povabili starše, sorodnike in lokalne deležnike. Tako smo uspešno zaključili že 35. Mladinski ornitološki raziskovalni tabor in verjamem, da je presegel vsa pričakovanja.

Pomurska sekcija

Poroča: Anja Cigan

Pomurska sekcija je v letu 2024 organizirala šest ornitoloških izletov, s katerimi smo pričeli na Goričkem in preverjali, ali tam še poje hribski škrlanec. Skupaj z Zavodom RS za varstvo narave, Območno enoto Maribor, Inštitutom Lutra in Zavodom Logarica smo odkrivali živi svet reke Mure. Spoznavali smo tudi mrtvice reke Mure, ptice Slovenskih gor, jeseni pa ob Gajševskem jezeru zaznamovali Evropski dan opazovanja ptic. Izlete smo zaključili z opazovanjem ptic ob reki Pesnici in jezeru Komarnik.

Imeli smo tudi osem predavanj, med katerimi smo se posvetili varstvu gnezdilnic na njivah, selitvi belih štorkelj ter varstvu dvoživk in njihovih habitatov. Na potopisnem predavanju smo izvedeli veliko zanimivosti o Afriki, poslušali pa smo tudi o največjem renaturacijskem projektu na reki Muri.

Nepogrešljiv del dejavnosti sekcije so naravovarstvene akcije, kjer člani združimo moči in tudi na terenu kaj postorimo za ptice. Skupaj smo izdelovali gnezdilnice za sekundarne duplarje, obrezali drevesa v visokodebelnem sadovnjaku ter pripravili gnezditvene stene za breguljke kar na dveh lokacijah. Aktivno smo sodelovali tudi pri izvedbi naravoslovnih dni in delavnic za otroke, kjer smo jim na zanimiv in poučen način približali svet ptic ter pomen varstva narave

V Beltincih, Dokležovju in Murski Soboti smo ponovno uspešno izpeljali tradicionalni dogodek Gregorjevo ali ptički se ženijo. Naše

IZ DELA SEKCIJ DRUŠTVA V LETU 2024

društvo smo predstavili tudi na kiparski koloniji Re:Pannonia, z organizacijo fotografske razstave pa smo predstavili delo našega člana Matevža Škaliča. Še v posebno veselje pa nam je bilo oktobra gostiti udeležence Ptičarijade, ki so raziskovali najseverovzhodnejše koticke Slovenije.

Štajerska sekcija

Poročata: Eva Horvat in Rok Lobnik

Leto 2024 smo v Štajerski sekciji začeli s potopisnim predavanjem o Galapaških otokih. Do konca leta smo organizirali še tri predavanja, med katerimi smo spoznavali varstvo ptic in skupno kmetijsko politiko, sodobne raziskave divjega petelina, belke in velike uharice s pomočjo telemetrije ter sokole Slovenije.

Imeli smo šest izletov na naše najbolj atraktivne lokacije (Mariborski otok, Mestni park Maribor, Rački ribniki, ribnik Vrbje in Ptujsko jezero). Marca smo tradicionalno pripravili gnezditveno steno za breguljke, novembra pa smo na novo gnezditveno sezono pripravili še otoke na Ptujskem jezeru. Leta 2024 je na otokih na Ptujskem jezeru gnezdlilo 146 parov navadne čigre. Konec leta smo organizirali tudi dve delavnici izdelovanja ptičjih krmilnic in dve delovni akciji v Naravnem rezervatu Ormoške lagune (barvanje hleva, izdelava splavov za gnezdenje kostanjevke in močvirske čigre, urejanje vrta, čiščenje otoka za navadno čigro).

Maja smo organizirali tudi dan odprtih vrat rezervata, kjer smo prikazali obročkanje ptic, opravili ogled rezervata z opazovanjem ptic in prikazali načine obnove ogroženih travnikov. V Mestnem parku Maribor in ob ribniku Vrbje pri Žalcu smo zamenjali dotrajane in poškodovane gnezdilnice. V Magdalenskem parku v Mariboru smo namestili krmilnico za ptice in pripravili vsebino za informativno tablo.

Najlepša hvala vsem, ki ste sodelovali pri organizaciji in izvedbi naših dogodkov, kot tudi vsem, ki ste se dogodkov udeležili.

Dolenjska sekcija

Poroča: Gregor Bernard

Leto 2024 je bilo naše jubilejno leto. Dolenjska sekcija je praznovala svojih prvih 10 let delovanja. Obletnico smo zaznamovali z družabnim dogodkom, kjer smo se spomnili na mnoga zanimiva doživetja in nepozabne trenutke, ki smo jih preživeli v naravi.

Že kar nekaj časa smo načrtovali izlet zunaj slovenskih meja in tako smo se takoj v začetku leta odpravili na izlet v Španijo, natančneje v Almerijo z okolico. Tam smo se med drugimi pridružili španskim kolegom pri opravljanju popisa zelo izmuzljivega dupontovega škrljanca in tako osvojili novo znanje na tem področju.

Poleg številnih lepih doživetij pa smo nemalokrat priča tudi žalostnim zgodbam, ki jih piše narava ali pa so te posledica našega ravnanja z njo. Za uspešnimi popisi, ki so si sledili v začetku leta, je prišel na vrsto popis črnočelega srakoperja, ki se mu zadnja leta ne piše nič dobro. V gnezdilni sezoni 2024 žal nismo zabeležili nobenega gnezdečega para več. Nas je pa na istem terenu čakalo novo presenečenje – gnezdenje smrdokavre v naravnem duplu. To nam je dalo nov zagon in začeli smo pripravljati gnezdilnice za to vrsto, ki na Dolenjskem ni prav pogosta. Danes na območju Šentjernejskega polja in širše stoji že prek 50 gnezdilnic. Že komaj čakamo, da ugotovimo, kaj nas bo v njih pričakalo.

Drugim vrstam, katerih botrstvo je prevzela Dolenjska sekcija, gre razmeroma dobro. Posebej ponosni smo na novo zasedene gnezdilnice za pegasto sovo. Belovrati muhar pa bo dobil nove gnezdilnice leta 2025. Brez kančka slabe vesti lahko rečemo, da smo naredili kar nekaj dobrega za ptice, s katerimi si delimo prostor pod soncem.

DELO SEKCIJ V 2024 V ŠTEVILKAH

- 17 izletov (več kot 194 udeležencev)
- 16 predavanj (181 poslušalcev)

Januar

Ptice okoli nas v letu 2024

Zadnji teden januarja smo že tradicionalno preštevali ptice, ki se zadržujejo v bližini naših domov. Akcija je v letu 2024 združila 1571 opazovalcev, največ doslej. Še posebej nas veseli, da je med nami veliko otrok, ki se akciji pridružijo v šoli ali vrtcu. Letos je bilo takšnih 1164 iz 26 različnih srednjih in osnovnih šol ter vrtcev.

S skupnimi močmi smo našli kar 17.946 ptic, ki so pripadale 62 vrstam. Najštevilčnejša vrsta je bil ponovno domači vrabec, ki na vrhu kraljuje že vsa leta akcije. Našteli smo jih kar 3438. Na drugem mestu je pristala velika sinica – našli smo 2350 osebkov – tretjem mestu pa siva vrana s 1599 opazovanimi osebki. Vse tri vrste so po številu opazovanih ptic sestavljale kar 41 % vseh opazovanih ptic. Trem najštevilčnejšim so sledili poljski vrabec, lišček, škinkavec, plavček, domači golob in kos.

Nova vrsta za Slovenijo

Med zimskim štetjem vodnih ptic je Luka Božič na Mariborskem jezeru opazil samico ovratniške črnice. Ptica se je ves dan družila v jati s čopastimi črnicami. Gre za prvo opazovanje te severnoameriške vrste v Sloveniji. V Evropi se pojavljajo tako divji osebki kot tudi osebki, pobegli iz ujetništva.

Delavnica Conservation Standards Workshop

Med 16. in 22. januarjem smo se v Novem Sadu, Srbija, udeležili delavnic na temo sodobnih naravovarstvenih standardov, ki jih je organiziral EuroNatur v sodelovanju z BirdLife Europe. Glavna tema je bil divji lov ptic v Sredozemlju, kjer smo se prek študij primerov učili uporabe orodij za adaptivno načrtovanje in vodenje varstvenih projektov ter se seznanili s programsko opremo Miradi.

Februar

Udeležba srečanja in izobraževanja Euflynet COST Action

Konec februarja smo se udeležili izobraževanja in srečanja Euflynet COST Action na polotoku Hel, Poljska. V skupini z več kot 100 raziskovalci iz Evrope in Afrike smo sodelovali pri oblikovanju ukrepov, ki bodo dolgoročno pomagali pri ohranjanju ptic selivk.

Varuhi bele štorke »družini Štrk« na Ljubečni uredili nov dom

Močna neurja v letu 2023 so prizadela marsikatero gnezdo bele štorke, posledicam neurja pa je podleglo tudi gnezdo v Ljubečni. Na pobudo krajanov, varuhov bele štorke, je zato konec februarja v sodelovanju z Elektrom Celje, Zavodom RS za varstvo narave OE Celje, Mestno občino Celje in DOPPS stekla sanacija – predstavitev gnezda na nov, večji podstavek.

Še pred prihodom štorke so na pobudo srčnih varuhov tudi drugod po državi potekale sanacije gnezd, s čimer so številnim parom omogočili ponovno in varno gnezdenje.

Marec

Gugalnica

Na Gugalnici – skupinskem popisu velike uharice, ki smo jo skupaj s Parkom škocjanske jame leta 2024 organizirali že 26. leto zapored, smo popisali 13 teritorijev znotraj SPA Kras. Ker pa je to območje zaradi števila udeležencev postalo »pretesno« za vse popisovalce, smo v Vipavski dolini in Postojnskem evidentirali še 8 teritorijev in tako popisali skupaj 21 teritorijev, kar je izjemen uspeh.

Žarek upanja za breguljke

S ciljem, da bodo breguljke ponovno gnezdile ob Savi v Sneberjah, smo na društvu v sodelovanju z Mestno občino Ljubljana, v okviru projekta Boj za obstanek, spomladi zavihali rokave in tudi letos uredili peščene brežine za gnezdenje naše najmanjše vrste lastovk. Med monitoringom kolonije smo našli 600 gnezdišnih rogov breguljk, družbo pa so jim delali tudi posamezni čebelarji.

Iskanje gnezd prib

Tudi v letu 2024 smo sodelovali z AKTRP, JSKS in kmeti ter iskali gnezda prib na Ljubljanskem barju in Dravsko-Ptujsko-Središčem polju. Najdena gnezda smo ornitologi označili s količki, da so jih kmetje med kmetijskimi opravili na njivi lahko opazili in obvozili ter s tem znatno povečali možnost, da bodo uspešno speljale mladiče. Vsak kmet na omenjenih območjih, ki na tak način prispeva k varstvu pribe in se vpiše v ukrep, prejme 200 eur za vsako obvarovano gnezdo.

April

Publikacija Led by Nature

V začetku aprila sta Bankwatch in EuroNatur izdala publikacijo z naslovom Led by Nature, pri ustvarjanju katere je sodelovalo tudi naše društvo. Publikacija prikazuje številne načine, kako lahko uporabimo EU sredstva za varovanje in obnovo biotske raznovrstnosti in vključuje 10 primerov uspešnih projektov obnove in ohranjanja biodiverzitete iz petih evropskih držav, ki prikazujejo, da imajo javne finance zelo pomembno vlogo pri ohranjanju narave.

Prostovoljci so pripravili gnezdilne stene za breguljke

V drugi polovici aprila smo organizirali dve akciji priprave gnezditvenih sten za breguljke. Prvo pod vodstvom Štajerske sekcije ob reki Dravi in drugo v okviru projekta BESTbelt »Sustainable Water-based Sport Solutions« v sodelovanju s pomursko sekcijo, Zavodom za varstvo narave, pridružili pa so se nam tudi projektni partnerji Međimurska priroda in številni prostovoljci.

Ogled trajnostnega turizma v Nemčiji

Konec aprila smo v okviru projekta BESTbelt »Sustainable Water-based Sport Solutions« skupaj z Međimursko prirodo - javno ustanovo in Ökologischer Tourismus in Europa e.V. obiskali Kanu-Center Krebs v Naravnem parku Lauenburgische Seen v Nemčiji. Na dvodnevni delavnici smo spoznali koncepte in smernice delovanja njihovega centra, s katerimi skrbijo za trajnost in kakovost kanu-turizma.

Spremljanje gnezditve naše največje vrste sove

Tudi leta 2024 smo lahko prek živih kamer spremljali gnezditve naše največje vrste sove – velike uharice. Sredi aprila smo bili pred kamero #1 priča izvalitvi kar štirih mladičkov, ki smo jih lahko opazovali med odraščanjem in jih spremljali vse do poleta.

Maj

Dan odprtih vrat v Naravnem rezervatu Ormoške lagune

V soboto, 11. maja 2024, smo v Naravnem rezervatu Ormoške lagune organizirali dan odprtih vrat, ki smo ga poleg pticam posvetili tudi nekoliko manj zaznamim življenjskim prostorom rezervata, travnikom.

V sončnem jutru so si obiskovalci najprej lahko ogledali obročkanje ptic, ki ga je prikazal g. Franc Bračko, dopoldan pa smo nato nadaljevali z opazovanjem ptic v spremstvu naših ornitologov. Vzporedno z opazovanjem ptic so si obiskovalci lahko ogledali površine, ki so v rezervatu namenjene obnovi suhih travnikov, si pobliže ogledali semena rastlin, značilnih za tak tip travnikov, spoznali različne načine obnove in tudi sami dodali svoj pečat k obnovi z dosaditvijo iz semen vzgojenih sadik. Dogodka se je udeležilo okrog 40 obiskovalcev od blizu in daleč.

Nova gnezdilka za Slovenijo

V zadnjih dneh maja smo v Naravnem rezervatu Škocjanski zatok zabeležili gnezdenje pritlikavega kormorana (*Microcarbo pygmaeus*). Gre za prvi zabeležen primer gnezdenja te vrste v Sloveniji. Nam najbližje gnezdišče je v naravnem rezervatu Valle Cavanata, nedaleč od Gradeža v sosednji Italiji, vrsta pa gnezdi tudi v drugih italijanskih mokriščih severnega Jadrana.

Junij

Prejem državne Nagrade Rada Smerduja

14. junija je v Parku Škocjanske jame potekala slovesna podelitev prve Nagrade Rada Smerduja – nagrade, ki jo za izjemne dosežke, ki pomembno prispevajo k razvoju stroke na področju ohranjanja narave in k ohranjanju narave, podeljuje Republika Slovenija. Nagrado je zaradi izjemnega prispevka k varstvu narave v Sloveniji prejelo naše društvo.

Še ena nova gnezdilka za Škocjanski zatok

Junija nas je presenetilo še eno opazovanje, ki pomeni novo gnezditev vrste na območju rezervata. V polslani laguni smo opazili par duplinskih kozark (*Tadorna tadorna*) s petimi, le nekaj dni starimi mladiči. V Škocjanskem zatoku se je vrsta že občasno pojavljala v gnezditvenem obdobju, a do tega leta gnezditve še nismo potrdili. Duplinska kozarka je v Sloveniji zelo redka gnezdilka, ki je doslej gnezdila le v Sečoveljskih solinah in Strunjanu.

Julij

Novo leto, novi rekordi

V letu 2024 smo belo štokljo v Sloveniji popisali že 26. leto zapored, naši podatki pa bodo vključeni tudi v 8. mednarodni census bele štoklje. Rezultati popisa so nas presenetili z novimi rekordi– zabeležili smo največ gnezdečih parov in največ poletelih mladičev bele štoklje doslej! Pri nas je gnezdilo 311 parov iz naših gnezd pa je poletelo rekordnih 673 mladičev. Nazadnje smo največji gnezditveni uspeh zabeležili leta 2020, ko je poletelo 596 mladičev – v letu 2024 jih je poletelo kar 77 več.

V Naravnem rezervatu ormoške lagune ponovno gnezdi brkata sinica

Leta 2024 je v Naravnem rezervatu Ormoške lagune ponovno gnezdila brkata sinica!

Brkata sinica je vrsta, ki v Evropi gnezdi zelo lokalno in razpršeno. V Sloveniji je zelo redka, njena gnezditev pa je bila potrjena le na zadrževalniku Medvedce in v NR Ormoške lagune. Tukaj smo njeno gnezditev prvič potrdili leta 2017. Vrsta gnezdi v trstičju in živi zelo skrito življenje, zato jo je zelo težko zaznati.

Avgust

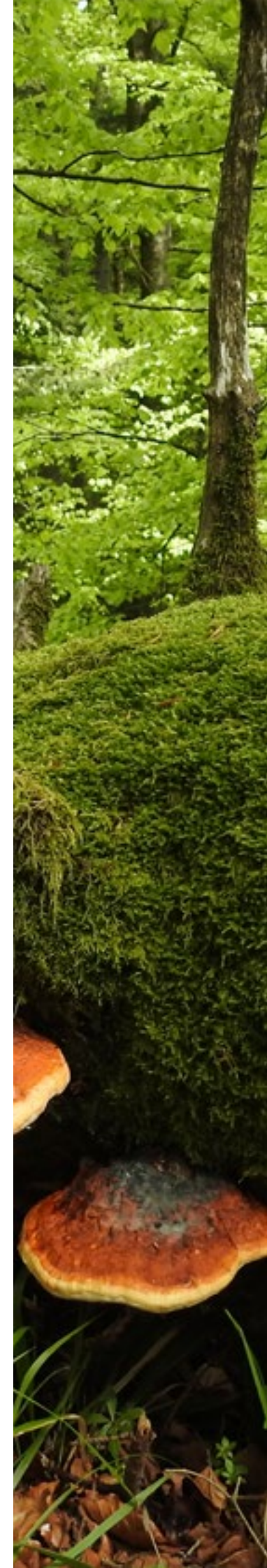
Drugi DOPPS-ov študentski tabor

V začetku avgusta se je zaključil drugi študentski tabor, ki smo ga v okviru projekta LIFE FOR SEEDS organizirali na Gorenjskem. V tem času se je 15 udeležencev spoznavalo z rastlinskimi vrstami zakisanih travnikov zahodnih Karavank, kjer smo skoraj vsakodnevno nabirali semena za semensko banko. Z grabljami in vilami v rokah smo pri košnji in spravilu trave z grbinastega travnika v Zgornji Radovni priskočili na pomoč tudi Triglavskemu narodnemu parku. V vmesnem času smo imeli še nekaj bioloških terenov, v sklopu katerih smo spoznali še druge botanične in zoološke posebnosti tega dela Slovenije.

Uredba EU o obnovi narave je prišla v veljavo

Uredba EU o obnovi narave (ang. Nature Restoration Law) je 18. avgusta začela veljati kot prvi pravno zavezujoči predpis, namenjen obnovi naravnih ekosistemov v EU. Svet za okolje EU jo je sprejel 17. junija 2025, kar pomeni pomembno zmago za evropsko naravo, podnebne ukrepe, državljane in prihodnost. Uredba med drugim določa, da morajo države članice do leta 2030 obnoviti najmanj 20 % kopenskih in 20 % morskih območij, do leta 2050 pa vse ogrožene ekosisteme, ki jih je treba obnoviti.

September

Letni zbor članov

21. septembra 2024 je v prostorih Raziskovalne postaje Barje Biološkega inštituta Jovana Hadžija ZRC SAZU potekala 45. redna skupščina DOPPS. Z namenom, da izmenjamo mnenja, izkušnje in dosežke preteklega leta ter načrtujemo aktivnosti društva v bodoče, se je je udeležilo skoraj 40 članov.

Zadnja točka dnevnega reda skupščine je bila namenjena volitvam društvenih temeljnih organov. Najprej so bili sprejeti predlogi kandidatov za člane Nadzornega odbora, v sestavi prof. dr. Peter Legiša, dr. Tomi Trilar, Bogdan Lipovšek in Bojan Marčeta. Novoizvoljeni člani Upravnega odbora so postali Dejan Bordjan, Muhamed Delić, Jurij Dogša, David Kapš, Rok Lobnik, Gaber Mihelič in Matija Mlakar Medved. Mesto podpredsednice društva je bilo na novo zaupano Evi Horvat. Aktualna predsednica doc. dr. Tanja Šumrada pa je dobila nov mandat in se ob tem skupščini zahvalila za ponovno zaupanje.

Konferenca Spopadanje s sušo in ohranjanje mokrišč

Prvi teden v septembru so nas obiskali turški partnerji projekta Upravljanje s sušo in ohranjanje mokrišč za trajnostno urbano prihodnost. Na Mednarodni konferenci v Ljubljani in sledečem študijskem obisku na Ljubljansko barje smo izmenjali svoje znanje in izkušnje ter iskali rešitve za povečanje prilagodljivosti in odpornosti Izmirja in Ljubljane proti negativnim učinkom podnebnih sprememb, ki jih močno občutimo že danes. Turškim partnerjem smo vrnili obisk oktobra, ko smo se udeležili tamkajšnje konference v Izmirju.

Oktober

Ptičarijada 2024

Na sončno jesensko soboto 19. oktobra smo imeli že 16. Ptičarijado, ki je potekala v organizaciji Pomurske sekcije na območju občine Lendava. Tekmovalnega dela se je udeležilo 11 skupin, ki so skupaj zabeležile kar 114 vrst ptic. Skupno zmago si je ponovno priborila skupina »Bukovi kozlički« z neverjetnimi 95 vrstami, v foto kategoriji so slavili »Taščice na patrulji« z 69 fotografiranimi vrstami, v eko skupini pa si je zmago prihodila skupina »Čentibaba« z 79 zabeleženimi vrstami.

Srečanje partnerjev BirdLife

Oktobra smo se udeležili srečanja evropskih in srednjeazijskih partnerjev BirdLife, ki je potekalo v mestu Almaty v Kazahstanu. Na srečanju smo uskladili strategije in pripravili načrte za spoprijemanje z izzivi varovanja ptic selivk, obnove narave in energetskega prehoda. Srečanje je bila tudi priložnost za izmenjavo dobrih izkušenj in motivacija za nadaljnjo prihodnje delo vseh partnerjev družine BirdLife.

Novo spletišče Kmetovati z naravo

V partnerstvu sodelavcev slovenskih raziskovalnih in strokovnih organizacij, ki se ukvarjajo s področjem ohranjanja biodiverzitete v kmetijskih ekosistemih, je nastalo novo spletišče Kmetovati z naravo. Pri pripravi so sodelovali raziskovalci in strokovnjaki iz Biotehniške fakultete UL, Fakultete za naravoslovje in matematiko UM, Centra za kartografijo favne in flore, Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Nacionalnega inštituta za biologijo in Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU. Spletna stran Kmetovati z naravo je portal znanja, kjer so zbrane predstavitve izbranih habitatnih tipov in živalskih vrst ter priporočila za uresničevanje naravi prijaznih kmetijskih praks v Sloveniji. Njen namen je na enem mestu podati usklajena strokovna priporočila, ki so v skladu z zadnjimi znanstvenimi spoznanji in izkušnjami iz prakse.

November

Čiščenje gnezditvenih otokov na Ptujskem jezeru

Jeseni smo na Ptujskem jezeru opravili že tradicionalno akcijo čiščenja zarasti na otokih, kjer gnezdiyo navadne čigre ter rečni in črnohlavi galebi. Pri urejanju nam je pomagalo 35 prostovoljcev, ki so vztrajali kljub megli in nizkim temperaturam. Akciji se je pridružil tudi video ustvarjalec Dima in ustvaril prekrasen video, ki si ga lahko ogledate na YouTube kanalu Be Brave to Act (ali preko povezave spodaj).

Posvet Prilagajanje podnebnim spremembam v sodelovanju z naravo

V okviru projekta Zagovorniki okolja Narava za podnebje je 26. novembra v Ljubljani in po spletu potekal nacionalni posvet, ki se ga je udeležilo okrog 200 ljudi. Posvet, da katerem so bile v ospredju na naravi temelječe rešitve, je potekal v ključnem času za Slovenijo, skladno z evropsko zakonodajo je pred oblastmi namreč naloga, da pripravijo strategijo prilagajanja podnebnim spremembam in načrt za obnovo narave, pri čemer je zelo pomembno, da je v oblikovanje teh dokumentov vključen čimbolj širok krog akterjev_k.

December

Globalni sporazum za varstvo in obnovo biodiverzitete odslej tudi v slovenskem jeziku

Ministrstvo za naravne vire in prostor je objavilo slovenski prevod »Svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost Kunming-Montreal«. Namen Svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost Kunming-Montreal je spodbuditi, omogočiti in krepiti nujne preobrazbene ukrepe vlad, državnih in lokalnih organov ob sodelovanju celotne družbe, da bi zaustavili in obrnili trend izgube biotske raznovrstnosti ter tako prispevali k uresničevanju treh ciljev Konvencije o biotski raznovrstnosti in njenih protokolov. Več informacij in povezavo do dokumenta najdete na spletni strani ptice.si ali na spodnji povezavi:

Novi vodnik in orodje za identifikacijo potencialno škodljivih projektov

Biotska raznovrstnost v Evropi hitro upada, zato je bolj kod kdaj prej pomembno zaščititi in obnoviti naravo ter hkrati ustaviti izvajanje škodljivih projektov. Že pri njihovem načrtovanju se lahko izognemo potencialno škodljivim učinkom za naravo, nekaj priporočil, kako, pa je zbranih v publikaciji »EU funds: Protecting or damaging nature?«.

Pogosto se tudi zavemo projektov, ki se dogajajo praktično pred našim pragom ter pomenijo tveganje za naravo, a ne vemo, kako naj jih ustavimo. Od zdaj naprej si lahko pomagata z vodnikom »How to document nature-damaging projects« ter z novim orodjem »Harmful project documenting tool«, ki korak po koraku vodita pri zbiranju ključnih informacij o projektu ter pomagata najti pot k ukrepanju. Več informacij in povezavo do vodnika najdete na spletni strani ptice.si ali na spodnji povezavi:

Izdajatelj: Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije
Uredila: Urša Očko
Avtorji besedil: Tilen Basle, Luka Božič, Anja Cigan, Katarina Denac, Matej Gamser, Urša Koce, Bojana Lipej, Tomaž Mihelič, Borut Mozetič, Urša Očko, Domen Stanič, Željko Šalamun, Tanja Šumrada, Maja Botolin Vaupotič.
Fotografije so prispevali: Tilen Basle, Gregor Bernard, Anže Bizjak, Luka Božič, Živa Bombek, Anja Cigan, Katarina Denac, Gregor Domanjko, Urša Koce, Aleksander Kozina, Matija Mlakar Medved, Katja Miklavčič, Tomaž Mihelič, Urša Očko, Monika Podgorelec, Alen Ploj, Vesna Podlesnik, Miran Potočnik, Domen Stanič, Maja Botolin Vaupotič, arhiv LIFE Narcis.
Fotografija na naslovnici: Alen Ploj
Oblikovanje: Jasna Andrič
Prelom: Tilen Basle
Tisk: Schwarz print d.o.o.
Naklada: 1300
Izdano: junij 2025

Glavni sofinancerji, podporniki in partnerji:

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
POGONJE IN ENERGIJO

REPUBLIKA SLOVENIJA
SLUŽBA VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE ZA RAZVOJ
IN EVROPSKO KOHEZIJSKO POLITIKO

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO

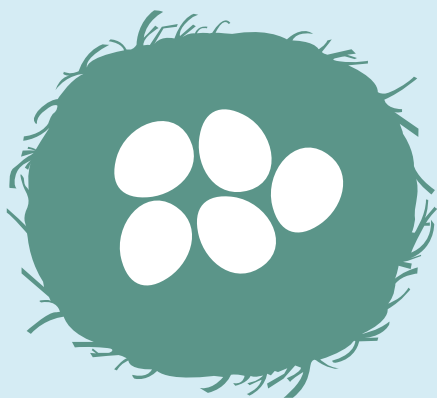

Kako lahko pomagate

Članstvo

Pridružite se nam in uživajte številne članske ugodnosti in aktivnosti.

Donacija

Namenite svojo podporo neposredno izbranemu projektu in našemu delu.

Postanite prostovoljec

Pridružite se več kot 300 aktivnim prostovoljcem društva.

Čudovito darilo

Razveselite najdražje z darom, ki bo v pomoč naravi.

Posebno za vas: Vseživljenska članarina

Postanite član za vse življenje in podarite svoj prispevek k ohranjanju narave. Prestižna oblika članstva za vse, ki se zavedate velikega pomena dolgoročne podpore delovanju društva.

www.ptice.si
T 041 712 796

 www.facebook.com/pticeDOPPS
 [dopps.birdlife.slovenia](https://www.instagram.com/dopps.birdlife.slovenia)

Pridružite se nam!

Naše delo ni mogoče brez sodelovanja in radodarnosti ljudi, kot ste vi. Uspešne zgodbe lahko pišemo le skupaj, zato potrebujemo vaš glas in podporo. Vsakdo lahko prispeva in soustvarja. Veselimo se, da vas bomo spoznali.

DOPPS

